

Andakt på präst- och diakonmöte i Karlstads stift den 11 oktober 2021: Det handlar om snö

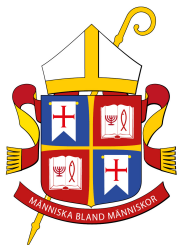
De som bor vid jordens ändar står häpna
inför dina mäktiga gärningar,
öster och väster fyller du med jubel.
Du tar dig an jorden och ger den regn,
du gör den bördig och rik.
Guds flod är full av vatten.
Du får säden att växa,
du sörjer för jorden.
Du vattnar åkerns fåror
och jämnar ut dess tiltor.
Med regnskurar gör du jorden mjuk,
du välsignar det som växer.
Du kröner året med goda gåvor,
där du går fram gror feta skördar.
Ödemarkens beten frodas,
höjderna klär sig i jubel.
Ängarna smyckas av färhjordar
och dalarna höljer sig i säd.
Allt är jubel och sång.

(Psaltaren 65:9-14)

När jag var liten tävlade jag i längdskidor. Under tio tisdagar i sträck tävlade vi i elljusspåret i Björneborg. Det var ofta kallt och rikligt med snö. Så ser det inte ut idag – I normalfallet finns det nämligen inte längre snö i Björneborg. Som en logisk konsekvens är skidklubben nedlagd. Att det skulle finnas snö tio veckor i rad, som det var när jag tävlade i slutet av 1970- och början på 1980-talet, är idag en ofattbar tanke.

Insikten är att vi inte kan producera snö, inte framtvinga snö, inte ens planera för snö. Om vi tar snö i handen så smälter den mellan fingrarna, om vi tar hem den flyter den bort, om vi lägger den i frysen förstörs den och upphör att vara snö. Sant: vi kan under mycket speciella omständigheter skapa konstsnö med snökanoner, men det är bara på enstaka platser med mycket speciella förutsättningar. Normalregeln lyder: vi kan inte framtvinga snö.

På så sätt avspeglar vårt förhållande till snö vår relation till världen i ett nötskal: det som *verkligt* spelar någon roll: liv och verklig erfarenhet, ja, det uppstår i mötet med det vi själva inte kan bestämma om eller förfoga över. Det handlar om förhållandet mellan vad som ligger i vår hand och vad som är utom räckhåll för oss. Och vad vi som mänsklighet lärt oss under de senaste åren är att det är betydligt mindre än vad vi trodde som ligger inom vårt räckhåll att påverka. Regnar det inte så regnar det inte. Snöar det inte så snöar det inte. Regnar det som sjutton så regnar det som sjutton. Som mänsklighet har vi bara att gilla läget.

Den tyske sociologen Hartmut Rosa har påpekat att den västerländska kulturen har präglats av två drivkrafter. Den första är rädsla. Rosa beskriver det som att vi står i en nedåtgående rulltrappa där vi hela tiden måste hålla igång tillväxtstegringen. Om vi stannar upp minsta lilla i rulltrappan förlorar vi direkt terräng mot en omvärld som vi hela tiden konkurrerar med. Och det finns inga plataår där vi kan stanna upp eller gå av på, det finns ingen möjlighet att säga: "Nu får det vara nog!".

Den andra drivkraften är löftet om en ökad räckvidd i världen. "Livet blir bättre om vi bara får mer värld inom räckhåll". Och det är därför pengar blir så viktiga i vår kultur. Är jag riktigt rik kan jag t.o.m. resa ut i rymden. Är jag någorlunda rik kan jag resa till Thailand. Har jag dåligt med pengar kan jag åtminstone ta en bilresa till Björneborg. Det viktiga är att göra världen nåbar.

De här två drivkrafterna, rädsla att halka efter och strävan efter att göra världen nåbar, är enligt Rosa anledningen till den ekologiska katastrof vi anar runt hörnet. Och det är här Bibelns, och Tacksägelsedagens, perspektiv på skapelsen blir så viktigt.

För världen är inte vår. Den är Guds. Det är Gud som ger oss regn, inte vi själva. Allt vi har har vi Gud att tacka för: "Du tar dig an jorden och ger den regn, du gör den bördig och rik... du får säden att växa" för att säga det med söndagens psaltartext. Ja, vi är, enligt Skapelseberättelsen, satta att vårda skapelsen, inte missbruka den eller skövla den. Vi är satta att förvalta jorden, som Guds ställföreträdare.

Den bibliska insikten är helt enkelt att jorden är Guds, och att vi inte kan göra så mycket åt det.

Ja, inte ens producera snö.

Vi ber:

Gud, som har skapat världen,

Vi tackar dig för arbete och vila,

För dag och natt,

För människor och djur

Och för allt det sköna i din värld.

Gud, vi tackar dig för Karlstads stift, och för människorna som vi är satta att tjäna här i Värmland och Dalsland.

Främst tackar vi dig för din största gåva,

Jesus Kristus,

Som omsluter allt med välsignelse.

Din är äran i evighet. Amen